

VÄSTERÅS STAD

Stadsledningskontoret

Kommunala Pensionärsrådets (KPR) studiedag 2017-06-14, heldag

Deltagare: Solveig Nilsson, Owen Olofsson, Ulf Sandberg, Håkan Galmén, Bibbi Öreberg, Bengt Andersson, Maj Mohrin, Kamma Kulik, Yngve Björkman, Karl-Erik Andersson, Eva Liwing, Birgit Berlin, Monica Norman, Monica Nordvall, Per Åke Olofsson, Bengt Åke Nilsson, Per-Inge Hellman, Erika Barreby, Katrin Öster

Västmanlands Teater

Vi inledde studiedagen med ett besök på Västmanlands Teater.

Ulrika Dalensam, producent, och Maria Gage, teaterkonsulent, välkomnade oss och tog emot oss till en kort rundtur på teatern.

På stora scenen berättade Ulrika och Maria om teaterns historia och att Västmanlands Teater är en av de få teatern i Sverige som fortfarande sköts på det "gamla viset", det vill säga med rep istället för modern teknik. Detta kräver och förutsätter ett noggrant säkerhetsarbete som bland annat scenmästaren ansvarar för. Vi hade tur att scenmästaren och ljudteknikern befanns sig vid stora scenen, så dessa fick presentera sig och sitt arbete för oss.

Ulrika och Maria talade om fynden som gjordes i samband med reoveringen av stora scenens golv, som inte har rörts sedan 1977.

I rören under golvet fann man gamla ridåer och fonder. Däribland fann man en av Gustav Vasas original fonder med en landskapsbild (lusthus på kulle) från 1915, som förmodas har målats av Filip Månsson.

Vi begav oss sedan vidare till Teatercaféet, som inte bara bjuder sina gäster på fika utan även på Afternoon Teater.

När vi kom till caféet stod det tre scenmodeller uppställda. Dessa tillhörde pjäserna Cirkus Cirkör, Robin in the Hood och Utvandrarerna. Scenmodeller används vid skissmöten som inspirationskälla för personalen som tillhör en produktion. För utformning av produktionen/ scenerna används detaljerade ritningar.

Rundvandringen fortsatte sedan till lilla scenen, även kallad Black Box, där vi mötte teaterchefen, regissören och skådespelaren Niklas Hjulström. Niklas tillträdde den 1 juni 2016 som teaterchef för Västmanlands Teater. Han berättade om sin bakgrund, sitt arbete och de kommande föreställningar.

Niklas inspireras av och brinner för folknära dialoger. Att kunna arbeta mer med dialoger var det som lockade Niklas till Västerås. Teatern håller i olika dialogprojekt som till exempel barnprojektet/ konstteaterprojektet på Råby, där 2 konstnärer håller i workshops med och för barn. Ett annat dialogprojekt är berättelser om branden i

Västmanland sommaren 2014. Här har man träffat personer som varit med och berättade om sina upplevelser om branden, under och efter. Hösten 2018 kommer resultatet av berättelserna visas på teatern med namn "Berättelsen om den stora branden".

Efter vi tackade Niklas, Ulrika och Maria för inblicken i deras värld tog vi en gruppbild (se nedan) varefter vi begav oss till Stadshuset för lite morgonfika.

Folkhemsturen

Framför Stadshuset väntade en gammal Volvo B10M årsmodell 1987 på oss tillhörande Folkhemsturen. Bussen, eller tidsmaskinen som turledarna kallade bussen för, skulle föra oss tillbaka i tiden till 1900-talets Västerås. Turen leddes av entusiastiska och inlevelsefulla historikerna Niklas Ulfvebrand och Rebecca Svensson.

Bussens första stop var Karlsgatan, där vi stannade till och fick kliva av bussen för en berättelse om gatans historia. Vi fick höra om platsen och byggnaderna där Asea hade sin början - Ottar, Nore, Melkerhuset och nuvarande konstmuseet, som under 1900-talet användes som fabrikslokaler.

Tidsresan förde oss vidare till ca 1930-talet på Emausgatan/ Generatorgatan för att höra om hur bostadsområdet kom till och tanken bakom. Under industrialiseringen bekostade företagen husbyggen för att förse sina medarbetare med bostäder så som locka till sig arbetskraft. Under denna tid infördes även bostadasbidraget.

Turen avslutades med rundfärd genom Gideonsberg med sina osymmetriska hus, som byggdes runt 1940-1950-talet, där man lekte med form och färg.

Under ca 1960-talet ökade antalet bilar i staden, som skapade problem framförallt i bostadsområdena. Niklas och Rebecca berättade att lekande barn föll offer för det ökande antalet bilar. Dödssiffran låg på 2-3 barn i veckan. Detta påverkade hur den

framtida stadsplaneringen skulle se ut med mål att barn inte skulle behöva möta bilar på vägen till skolan och centrum. Dessutom skapades en reglerad arbetstrafik genom införing av gemensamma arbetstider.

Bussen släppte av oss vid Stadshuset, varmed tidsresan tog sin slut och vi återvände till 2100-talet med ett leende på läpparna och berikade på lite historia om Västerås.

Föredrag om säkerhets- och trygghetsarbete samt krisberedskapsarbetet inom Västerås stad

Informationsmaterial 1

Efter en god lunch vid Stadshusrestaurangen fortsatte vi dagen, mätta och belåtna, med föredrag av Per-Olof Rask och Johan Ahlström från Stadsledningens säkerhetsavdelning i kommunfullmäktigesalen.

Per-Olof Rask började med att berätta om det aktuella säkerhets- och trygghetsarbetet (förebyggande arbete). Extremistiska aktiviteter, trafikbrott, narkotikabrott, bilbränder, klotter och skadegörelse är exempel på aktuella problem som utmanar Västerås stad. Per-Olof meddelar att våld i samhället inte har blivit högre utan mer aggressivare med gärningsmän som är yngre än åren innan.

Genom olika samverkan hoppas man på att kunna minska brottsligheten. Grannsamverkan är ett exempel på ett sådant samarbete, där medborgare inom bostadsområden går ihop för att hjälpa bevaka och minska brottsligheten i sitt område. Per-Olof berättar att genom Grannsamverkan brottsligheten faktiskt har kunnat minskas med 25-26% jämfört med tidigare åren.

I maj i år startades en kampanj med avsikt att få laglydiga västeråsare att agera och hjälpa minska klotter och skadegörelse, som sammanlagd kostar kommunen ca 50 miljoner kronor om året. Till kampanjen tillhörde att visa en film på VLs bussar och biografen, affischer sattes upp och glasfasaden på konserthuset var krossad (dock inte på riktigt!).

”Människor i rörelse” anses vara den största trygghetsfaktorn. Med det menas att ju mer människor som rör sig i staden/ stadens olika områden desto mer kan brott förebyggas och motarbetas eftersom gärningsmän mestadels söker sig till mörka och övergivna platser.

Per-Olof ville gärna få med sig synpunkter från KPR om temat trygghet. Medlemmarna fick diskutera i mindre grupper i några minuter för att sedan diskutera öppet. Bland annat nämndes kameraövervakning, belysning i skogen och omplanering av miljöer som trygghetshöjande åtgärder.

När Per-Olof Rask var klar med sitt föredrag fick Johan Ahlström ta över för att berätta om Västerås stads krisberedskapsarbete.

Johan Ahlström förklarade att definitionen på ordet "kris" har förändrats genom åren. Innan Berlinmurens fall definierades krig som kris, efter murens fall har fokuset skiftat till samhällshändelser som exempelvis tsunamis, bränder, civilförsvaret.

Johan berättar om en aktuell händelse som utmanade krisberedskapen med alla som var inblandade.

Den 28 maj bröt en stor brand ut på Cassandra Oil vid industriområdet bortom Lögarängensområdet.

Stora resurser krävdes för att hantera situationen. För att nå ut till allmänheten, varna och informera om händelsen

användes radio, tv, text tv, sms och röstmeddelande. Till de invånarna med registrerad bostad i närområdet av händelsen, skickades det ut sms och röstmeddelande ca 50 min efter händelsestart. Sammanlagt gick ca 12 000 sms och samtal ut till invånarna.

Vid stora bränder rådas det att stänga alla fönster och stänga av ventilationssystem.

Problem som då dock kan uppstå när händelsen dessutom inträffar på en varm sommardag, är att människor är instängda i sina bostäder utan ventilation och stigande värme. Detta kan skapa ytterligare en utmaning att ta hand om.

Johan meddelade att allt gick bra, branden kunde fås under kontroll och inga andra händelser uppstod. Ett arbete pågår med utvärdering av hanteringen av branden och lärdomar som kan tas för framtida kishantering vid liknande händelse.

Frågan om befolkningens krisberedskap togs upp. Västerås stad håller årligen en krisberedskapsvecka med syfte att höja och breda befolkningens kunskap om kriser och hur man själv kan förbereda sig inför och agera i en krissituation. I samband med årets krisberedskapsvecka utförde Västerås stad en krisövning med namn "Värmeböljan". För mer information se protokollet från KPR sammanträdet den 2 maj 2017.

Johan bad KPR-medlemmarna att fundera på frågan "hur kan vi hantera en värmebölja (bättre)?" och återkomma med åsikter vid senare tillfälle.

Johan talade om kontaktkanalerna som invånarna kan ta hjälp av vid händelser och kriser. Speciellt uppmärksammades larmnumret **11313**. Hit ska det ringas, istället för 112, om man vill ha information om allvarliga olyckor som en stor trafikolycka eller brand, eller vid kriser.

Se mer information i bifogat informationsmaterial 1.

När Johan hade avslutat sitt föredrag var det dags för eftermiddagsfika i kommunfullmäktige foajén.

Föredrag om åldrande, hälsa och livsvillkor med Marie Ernsth Bravell*Informationsmaterial 1*

Marie Ernsth Bravell har disputerat i gerontologi och är legitimerad sjuksköterska, universitetslektor vid Institutet för gerontologi vid Hälsohögskolan i Jönköping och äldrestrateg i Jönköpings kommun.

Åldrandet är ett mysterium som pratas och forskas mycket inom med förhoppningen att kunna hitta ett "elixir" och nyckel till ett "evigt liv". Forskning kunde kartlägga hur kroppens åldrande ser ut. Maria upplyste om hur åldringsprocessen rent naturligt ser ut hos en människa, vad som händer i kroppen, hur det påverkar livet och förklarade för faktorerna som påverkar åldrande i form av arv och miljö.

Den maximala livslängden verkar inte vara särskilt påverkbar till skillnad från medellivslängden, eftersom maximala livslängden styrs till stor del av de inre åldrandeprocesserna.

Maria medgav att det faktiskt finns sätt att kunna påverka sin hälsa som i sin tur kan påverka åldrandet. Faktorer som kan främja hälsan och välbefinnandet positivt är sociala faktorer, fysisk aktivitet och kosten. Faktorer som däremot kan påskynda kroppens åldrande och kan försämra hälsan är alkohol och rökning.

Maria uppmuntrar att det aldrig är försent att börja ändra på sin livsstil - börja motionera, sluta röka, äta bättre, skratta mer och gör det som förbättra den upplevda hälsan.

Se bifogat informationsmaterial 2 för mer detaljerad information.

KPR tackade Maria för ett mycket bra, intressant och informativt föredrag.

Med detta avslutades ytterligare en trevlig och givande KPR-studiedag.

Ett stort tack till hela det härliga glada KPR-gänget för, som alltid, mycket trevliga och inspirerande samvaron.

Trevlig sommar!

Vid pennen

